

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

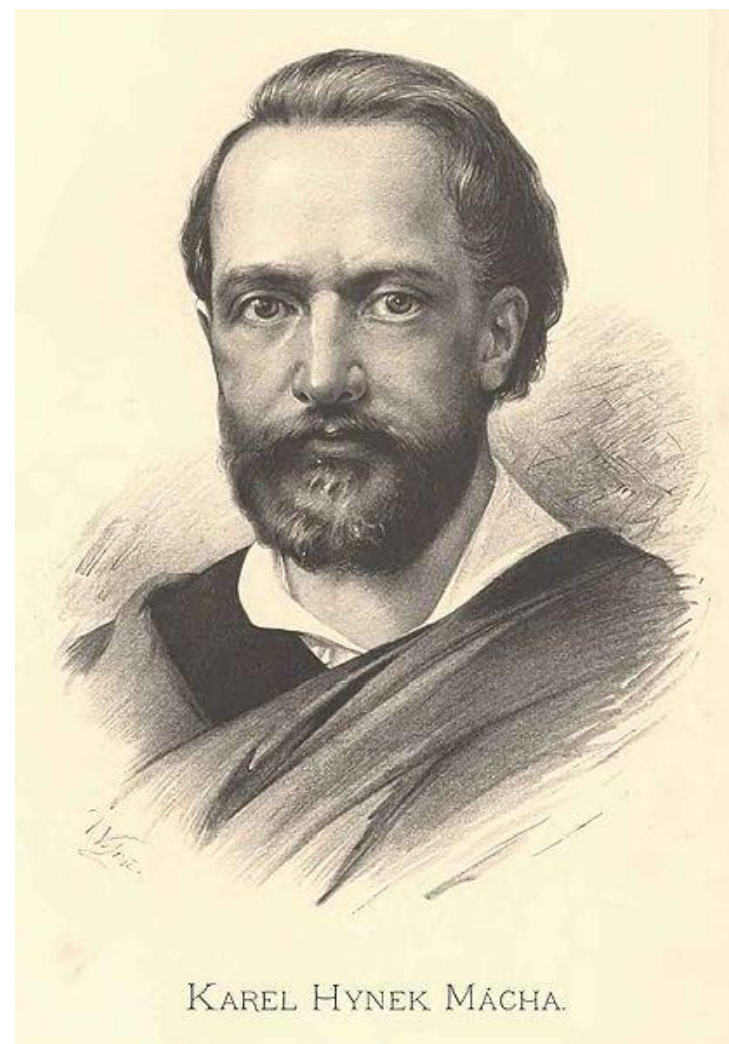
Název školy	Gymnázium Josefa Ressela, Chrudim, Olbrachtova 291
Název a číslo OP	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, CZ. 1.5, Název projektu: Inovace ve vzdělávání na Gymnáziu Chrudim, reg.č.:CZ.1.07/1.5.00/34.0249
Název šablony klíčové aktivity	III/2 Zvyšování kvality výuky prostřednictvím ICT
Tematická oblast (předmět)	Český jazyk a literatura
Název sady vzdělávacích materiálů	Literatura období romantismu
Jméno tvůrce vzdělávací sady	Mgr. Michal Hanč
Číslo sady	III/2-2-2-17
Anotace	Materiál navazuje na předchozí, zachycuje básnickou tvorbu nejvýznamnějšího českého romantika, K. H. Máchy. Věnuje se rozboru Máje.
Ověřeno ve výuce: ročník, třída, dne, předmět	2. ročník, třída 2.A, dne 12.11. 2012, Český jazyk a literatura

ROMANTISMUS V ČESKÉ LITERATUŘE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Karel Hynek
Mácha
(1810 – 1836)

poezie

Karel Hynek Mácha

- své první básně psal německy → vliv starší německé romantiky → hrůzostrašné výjevy s duchy zemřelých, půlnočními hřbitovními scénami → nápodoba, odvozování z německých vzorů

Karel Hynek Mácha

- první samostatné básnické pokusy

V svět jsem vstoupil

Těžkomyslnost

Noc (Temná noci! Jasná noci!)

Aniž křičte, že vám stavbu bořím

→ ztráta svých ideálních nadějí,
rozčarování nad marnými sny a nadějemi,
pocity osamění, vydědění ze společnosti

→ čít. s. 26 - 27

Karel Hynek Mácha

- vrcholným (básnickým) dílem je rozsáhlá lyricko-epická básnická skladba Máj (1836)
 - doba děje je neznámá (domněnka, že autor vycházel ze skutečné události asi z roku 1750)
 - dějištěm básně je krajina, která Máchu očarovala při návštěvě hradu Bezdězu, okolí Doks s hladinami rozlehlých rybníků a s výhledem na modravé hory

Karel Hynek Mácha

b.s. Máj (1836)

→ b. uvedena vlasteneckou předmluvou
(doba národního obrození)

→ celkem 6 částí → 4 zpěvy + 2 intermezza
(„mezizpěvy“; po 2. a 3. zpěvu)

→ děj pouze v náznaku

Karel Hynek Mácha

b.s. Máj (1836)

→ hl. h. Vilém je vyhnán otcem z domu, stává se z něho vůdce loupežníků

→ zabije svůdce své dívky Jarmily, o němž netuší, že je to jeho vlastní otec (retrospektiva → 2. zpěv)

→ je dopaden a uvězněn (má být popraven)

→ Jarmila se dovídá o Vilémově popravě a hyne sebevraždou ve vlnách jezera (1. zpěv)

Karel Hynek Mácha

b.s. Máj (1836)

→ v noci před popravou přemýšlí Vilém o smyslu života a dochází k názoru, že posmrtný život neexistuje (2. zpěv) → nihilismus

→ následující den je vyveden z vězení a popraven (3. zpěv; lámán kolem, posléze jeho tělo vpleteno do kola)

Karel Hynek Mácha

b.s. **Máj** (1836)

→ v posledním zpěvu přichází na místa sám básník → ztotožnění s údělem svých hrdinů

Karel Hynek Mácha

b.s. Máj (1836)

→ základním metrem jamb

Byl pozdní večer – první máj,

| □ – | □ – | □ – | □ – |

večerní máj – byl lásky čas.

| □ – | □ – | □ – | □ – |

→ místy střídání jambu s jinými druhy metra
(trochej, daktylotrochej)

Karel Hynek Mácha

b.s. Máj (1836)

→ množství metafor (bledá tvář luny), časté řetězce oxymóron („...zbortěné harfy tón, ztrhané struny zvuk...“), básnické přívlastky, kontrasty (světlo/tma, život/smrt), kombinace barev („růžové nebe, modré mlhy“), metonymie (hrdliččin zval ku lásce hlas), inverze, gradace, eufonie, epizeuxis

Karel Hynek Mácha

dobové ohlasy na Máj:

*„...jeho báseň jest škvára, která z vymřelé
sopky vyhozena mezi květiny padla.“*

(Jan Slavomír Tomíček, 1836)

*„...rád temné zvuky harfy jeho jinák slyšel
zvučeti, jinák, aspoň za věku našeho ne tak
nečesky.“*

(Josef Kajetán Tyl, 1836)

Karel Hynek Mácha

dobové ohlasy na Máj:

*„Máj p. Máchy nechci posuzovati; nedospělat
tato báseň ještě pro kritiku.“*

(Josef Krasoslav Chmelenský, 1836)

- dobovou českou kritikou nepochopeno a nepřijato → pozitivněji v Polsku a Německu
- báseň doceněna až generací Májovců

Internetové zdroje:

Obr.1

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Jan_Vil%C3%ADmek_-_Karel_Hynek_M%C3%A1cha.jpg

/06-11-2012-23.12/

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Literatura:

- BALAJKA, Bohuš. *Přehledné dějiny literatury I (do devadesátých let 19. století)*. 5. vyd. Praha: Fortuna, 2001. ISBN 80-7168-717-0
- DOLEJŠÍ, Pavel. *Školní slovník českých spisovatelů*. 6. vyd. Pavel Dolejší, nakladatelství a vydavatelství: Humpolec, 2005. ISBN 80-86480-58-5
- MACHALA, Lubomír, Eduard PETRŮ a kol. *Panorama české literatury*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1999. ISBN 80-85839-04-0
- PAVERA, Libor a František VŠETIČKA. *Lexikon literárních pojmů*. 1. vyd. Olomouc: Nakladatelství Olomouc s.r.o., 2002. ISBN 80-7182-124-1
- SOCHROVÁ, Marie. *Čítanka II. k literatuře v kostce*. 2. vyd. Fragment: Havlíčkův Brod, 2005. ISBN 80-7200-974-5

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ